

Δελτίο Τύπου IME ΓΣΕΒΕΕ & INE ΓΣΕΕ

Αθήνα, 24/1/2013

Κοινή Έρευνα των Ινστιτούτων της ΓΣΕΒΕΕ και της ΓΣΕΕ σχετικά με τα κίνητρα και τα εμπόδια συμμετοχής των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση.

Το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ (INE ΓΣΕΕ) και το Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ (IME ΓΣΕΒΕΕ) συνεργάστηκαν στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πανελλαδικής έρευνας αναφορικά με τα κίνητρα και τα εμπόδια συμμετοχής των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση. Το ερευνητικό έργο υλοποιήθηκε μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο – Ε.Κ.Τ.) και εθνικών πόρων.

Μετά την ολοκλήρωση της μελέτης πρόθεση των δύο Ινστιτούτων είναι η περαιτέρω συστηματική διερεύνηση των βασικών δεδομένων της συμμετοχής των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση στην Ελλάδα, έτσι ώστε η επαναλαμβανόμενη έρευνα που θα διεξάγεται ανά δύο χρόνια, με την ευθύνη τους, να αποτελέσει ένα αξιόπιστο *βαρόμετρο* της συμμετοχής στη διά βίου μάθηση διευκολύνοντας τη λήψη κατάλληλων αποφάσεων και την υιοθέτηση αποτελεσματικών πολιτικών.

Επιστημονικός υπεύθυνος της έρευνας είναι ο Θανάσης Καραλής, Αναπληρωτής Καθηγητής Διά Βίου Μάθησης και Εκπαίδευσης Ενηλίκων του Πανεπιστημίου Πατρών. Το σχεδιασμό της δειγματοληψίας, τη συλλογή και την ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων ανέλαβε η εταιρεία ερευνών κοινής γνώμης MARC ΑΕ.

Ταυτότητα της έρευνας.

Ποσοτικό μέρος: Αντιπροσωπευτικό δείγμα μισθωτών του ιδιωτικού τομέα, αυτοαπασχολούμενων και εργοδοτών καθώς και ανέργων, 1.200 τηλεφωνικές συνεντεύξεις από Λεκανοπέδιο Αττικής, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο, Λάρισα (18/1 έως 2/2 του 2012). **Μέθοδος:** Πολυσταδιακή τυχαία δειγματοληψία με χρήση quota με βάση την θέση στην απασχόληση, το φύλο και την γεωγραφική κατανομή.

Ποιοτικό μέρος: Συνεντεύξεις βάθους με εκπαιδευόμενους των παραπάνω κατηγοριών με βάση ειδικά διαμορφωμένο οδηγό συνέντευξης.

Η ανάλυση των ερωτηματολογίων και η καταγραφή των πρώτων συμπερασμάτων έχει ήδη ολοκληρωθεί και παρουσιάζεται στη συνέχεια. Κατά το προσεχές διάστημα θα ενσωματωθούν τα δεδομένα της ποιοτικής φάσης της μελέτης, θα εξαχθούν τα τελικά συμπεράσματα και θα ολοκληρωθεί η συγγραφή του τελικού επιστημονικού πορίσματος,

το οποίο θα παρουσιαστεί από τα δύο Ινστιτούτα σε επιστημονικό συνέδριο, στην Αθήνα, τον Απρίλιο του 2013.

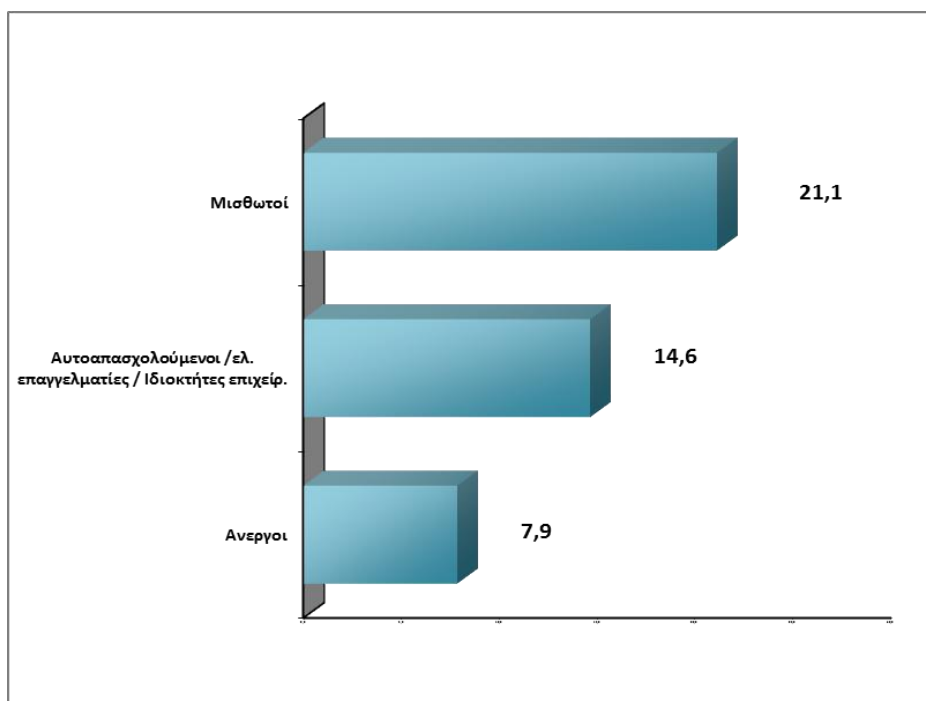
Η συγκέντρωση των δεδομένων, η οποία ολοκληρώθηκε το 2012, έχει καταγράψει κάποιες από τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στις τρέχουσες απόψεις και τις συμπεριφορές των πολιτών ως προς τα θέματα της διά βίου μάθησης. Επιπλέον, η μελέτη συνέκρινε τα ευρήματά της με αυτά άλλων παρόμοιων μελετών που υλοποιήθηκαν από το 2003 και μετά επιχειρώντας να αποτυπώσει βασικές διαστάσεις της εξέλιξης του πεδίου της εκπαίδευσης ενηλίκων και της διά βίου μάθησης κατά την τελευταία δεκαετία.

Βασικά ευρήματα της έρευνας.

- Στο 15,9% η ετήσια συμμετοχή σε σεμινάρια σχετικά με το επάγγελμα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, ο ένας στους δύο συμμετέχοντες δήλωσαν ότι έχουν συμμετάσχει τουλάχιστον μία φορά στην ενήλικη ζωή τους σε κάποιο σεμινάριο/εκπαιδευτικό πρόγραμμα ή εκπαιδευτική δραστηριότητα που αφορούσε το επάγγελμά τους.

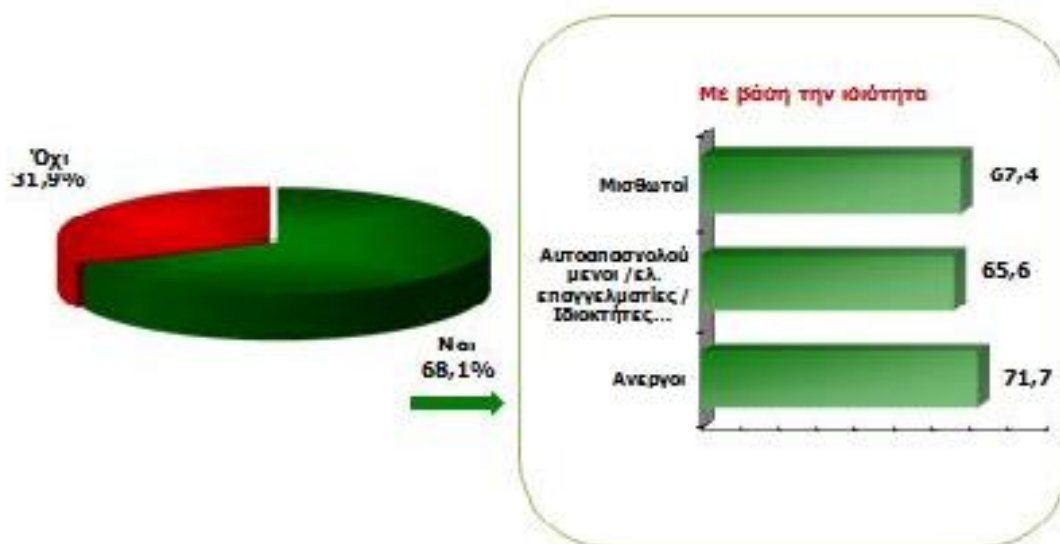
Τους τελευταίους 12 μήνες ανέφερε ότι συμμετείχε σε κάποιο σεμινάριο/εκπαιδευτικό πρόγραμμα ή εκπαιδευτική δραστηριότητα που αφορούσε το επάγγελμά του το 15,9%. (Μισθωτοί 21,1%, αυτοαπασχολούμενοι/ εργοδότες 14,6%, άνεργοι 7,9%) Σχετικά υψηλότερα ποσοστά συμμετοχής σε σεμινάρια που αφορούν το επάγγελμα κατά του τελευταίους 12 μήνες εμφανίζουν οι άνδρες, οι νεότερες ηλικίες, οι άγαμοι, οι πανεπιστημιακής μόρφωσης, οι δηλώνοντες επαρκές εισόδημα. Τα μέλη συνδικάτων, συλλόγων και εθελοντικών οργανώσεων εμφανίζονται να συμμετέχουν σαφώς περισσότερο από όσους δεν έχουν ιδιαίτερη ενασχόληση με τα κοινά.

- **Αυξημένο ενδιαφέρον συμμετοχής.**

Το 68% του εξεταζόμενου πληθυσμού δηλώνει ότι επιθυμεί να συμμετάσχει σε κάποιο σεμινάριο σχετικό με το επάγγελμά του τους επόμενους 12 μήνες. Το ενδιαφέρον συμμετοχής εμφανίζεται αντιστρόφως ανάλογο με την ηλικιακή κατηγορία και τα έτη απασχόλησης των ερωτωμένων, ενώ καταγράφεται σχετικά πιο μεγάλο στις πόλεις της περιφέρειας από ότι στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη.

Τους επόμενους 12 μήνες θα επιθυμούσατε να συμμετάσχετε σε κάποιο σεμινάριο που αφορά το επάγγελμά σας; (για βελτίωση των επαγγελματικών σας γνώσεων και δεξιοτήτων)

- **Κίνητρα συμμετοχής.**

Στην έρευνα καταγράφεται μία πλειάδα κινήτρων συμμετοχής σε σεμινάρια σχετικά με την επαγγελματική δραστηριότητα υψηλής σημαντικότητας τα οποία συνδυάζονται και συνθέτουν ποικιλοτρόπως τις αιτίες συμμετοχής. Τα κίνητρα αυτά σχετίζονται τόσο με τις γενικότερες αντιλήψεις και στάσεις απέναντι στην συνεχή εκπαίδευση (π.χ. «γιατί η εκπαίδευση πρέπει να διαρκεί σε όλη μας την ζωή»), όσο και στην κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών και προσωπικών επιδιώξεων (π.χ. «για να αυξήσω τα τυπικά μου προσόντα»).

Οι λόγοι που αναφέρθηκαν με υψηλή συχνότητα ως σοβαρά κίνητρα συμμετοχής είναι οι εξής: Γιατί μου αρέσει να μαθαίνω καινούργια πράγματα, για να είμαι περισσότερο αποδοτικός στην εργασία μου, γιατί η εκπαίδευση πρέπει να διαρκεί σε όλη μας τη ζωή, για να αυξήσω τα τυπικά μου προσόντα, για να αυξήσω τις οικονομικές μου απολαβές, για να διατηρήσω τη θέση εργασίας μου ή για να βρω εργασία/καλύτερη εργασία. Ως λιγότερο

ισχυρά κίνητρα συμμετοχής εμφανίζονται να είναι η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου γενικά και η φυγή από τα προσωπικά/οικογενειακά προβλήματα.

Πίνακας 1: Κίνητρα συμμετοχής στη διά βίου μάθηση

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Γιατί μου αρέσει να μαθαίνω καινούργια πράγματα	90,0
Για να είμαι περισσότερο αποδοτικός/η στην εργασία μου	86,4
Γιατί η εκπαίδευση πρέπει να διαρκεί σε όλη μας τη ζωή	85,1
Για να αυξήσω τα τυπικά μου προσόντα	79,2
Για να αυξήσω τις οικονομικές μου απολαβές	76,3
Για να διατηρήσω τη θέση εργασίας μου	71,8
Για να βρω μια καλύτερη εργασία	63,9
Για να αποκτήσω το πιστοποιητικό / βεβαίωση συμμετοχής	58,0
Για να είναι πιο ολοκληρωμένος πολίτης	57,7
Για να συναντήσω καινούργιους ανθρώπους και να βελτιώσω το κοινωνικό μου δίκτυο	56,1
Γιατί έτσι δίνω ένα καλό παράδειγμα στα παιδιά μου	52,6
Γιατί στο παρελθόν δεν μπόρεσα να σπουδάσω όσο και όσα ήθελα	50,9
Για να αξιοποιήσω τον ελεύθερο χρόνο μου	37,3
Για να ξεφύγω από τα προβλήματα της προσωπικής / οικογενειακής ζωής	21,9

Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και ΙΝΕ ΓΣΕΕ

- **Εμπόδια συμμετοχής.**

Όπως και στην περίπτωση της διερεύνησης κινήτρων, στην έρευνα καταγράφεται μία πλειάδα εμποδίων συμμετοχής σε σεμινάρια σχετικά με την επαγγελματική δραστηριότητα. Αναμφισβήτητα, το κόστος συμμετοχής ανάγεται ως το κυρίαρχο εμπόδιο. Εκτός από το κόστος, στην ομάδα των συνηθέστερων και σημαντικότερων εμποδίων καταγράφονται η έλλειψη πληροφόρησης/ελλιπής ενημέρωση, η έλλειψη χρόνου λόγω επαγγελματικών ή άλλων υποχρεώσεων, αλλά και λόγοι που σχετίζονται με την οργάνωση των σεμιναρίων όπως οι μη βολικές ημέρες και ώρες υλοποίησης, η ποιότητα των σεμιναρίων, ο τόπος διεξαγωγής καθώς και η μεγάλη διάρκειά τους.

Πίνακας 2: Εμπόδια για συμμετοχή στη διά βίου μάθηση

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Κόστος συμμετοχής	81,4%
Έλλειψη πληροφόρησης και ενημέρωσης για τα σεμινάρια που γίνονται	68,2%
Τα σεμινάρια πραγματοποιούνται σε ημέρες και ώρες που δεν μπορώ να παρακολουθήσω	56,5
Έλλειψη χρόνου λόγω εργασιακών υποχρεώσεων	48,0
Η ποιότητα και η οργάνωση των σεμιναρίων δεν είναι στα επιθυμητά επίπεδα	47,4
Μεγάλη διάρκεια σεμιναρίων	44,7
Δυσκολία μετακίνησης προς τον τόπο που γίνεται το σεμινάριο	42,0%
Δεν δίνεται βεβαίωση / πιστοποιητικό παρακολούθησης	29,7%
Έλλειψη χρόνου λόγω άλλων ασχολιών	29,2%
Έλλειψη χρόνου λόγω φροντίδας παιδιών	28,3
Μπορώ να μάθω και με άλλους τρόπους αυτά που θα μάθαινα σε ένα σεμινάριο	26,5
Δεν θεωρείται ιδιαίτερο προσόν στο εργασιακό μου περιβάλλον	26,1
Η παρακολούθηση σεμιναρίων δεν παίζει κανέναν ρόλο στη βελτίωση της θέσης εργασίας μου	21,4
Ο τρόπος επιλογής, δεν νομίζω ότι έχω πιθανότητες να επιλεγώ	19,9
Δεν έχω τα τυπικά προσόντα που απαιτούνται για την παρακολούθηση	15,5
Έλλειψη χρόνου λόγω φροντίδας άλλου συγγενικού προσώπου	15,3
Δεν έχω τα ουσιαστικά προσόντα που απαιτούνται για την παρακολούθηση	15,2
Αρκετά έχω μάθει έως τώρα	10,9
Με εμποδίζουν προβλήματα υγείας	9,5
Δεν μου αρέσει να παρακολουθώ σεμινάρια μου θυμίζουν το σχολείο	6,7
Είμαι πολύ μεγάλος/η πλέον για να μάθω	6,7
Αρνητική τοποθέτηση της οικογένειας ή των φίλων μου	4,0

Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ και ΙΝΕ ΓΣΕΕ

Με βάση τη σύγκριση των ποσοστών της έρευνας με αντίστοιχα άλλων ερευνών κατά το παρελθόν προκύπτει πως η Ελλάδα κατατάσσεται σταθερά στις τρεις τελευταίες θέσεις ανάμεσα σε 27 ευρωπαϊκές χώρες στο θέμα της συμμετοχής των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση. Θεωρούμε ωστόσο σημαντικό να επισημάνουμε πως περίπου τετραπλάσιο ποσοστό από αυτούς που συμμετέχουν δηλώνουν την πρόθεσή τους να συμμετάσχουν σε προγράμματα. Με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας θα διατυπωθούν προτάσεις για την άρση των εμποδίων που καταγράφηκαν και τη διεύρυνση του ποσοστού συμμετοχής των ενηλίκων στη διά βίου μάθηση, κάτι που αναδεικνύεται σε ιδιαίτερα κρίσιμο ζήτημα ειδικά υπό τις συνθήκες της οικονομικής κρίσης.